

Infrastrukturdepartementet

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens

Bakgrund

Infrastrukturdepartementet har remitterat Europeiska kommissionens förslag till förordning om harmoniserande regler för artificiell intelligens, Proposal for a Regulation laying down harmonised rules on artificial intelligence (artificial intelligence act) and certain union legislative acts (COM(2021)206).

Den föreslagna förordningen tar främst sikte på följande områden

- Säkerställa att AI-system som verkar på den europeiska marknaden är säkra och respekterar existerande lagar om grundläggande rättigheter och värderingar
- Säkerställa legala förutsättningar för att underlätta investeringar och innovationer inom AI-området
- Förbättra styrning och effektiv tillämpning av befintlig lagstiftning om grundläggande rättigheter och säkerhetskrav gällande AI-system
- Underlätta utvecklingen av en inre marknad för lagliga, säkra och pålitliga AI-system samt förhindra en fragmentering av marknaden.

Särskilt fokus läggs på regelverk avseende AI-system av kategorin ”high risk”, med omfattande krav på den som avser tillhandahålla den typen av AI-system.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm välkomnar förslaget till förordning och ambitionen att lagstifta på området, vilket Region Stockholm anser är nödvändigt för att tillförsäkra en säker utveckling som tillvaratar både användarnas och det offentliga rättigheter. Det finns dock några punkter som Region Stockholm särskilt vill lyfta angående det nu föreliggande förslaget till förordning.

Behov av förtydliganden

Region Stockholm uppfattar att förslaget regelverk främst omfattar organisationer som tillhandahåller AI-system och efterfrågar överlag förtydliganden som även omfattar användare av AI-system.

Förslaget omfattar ett stort regelverk för AI-system av kategorin "high risk". Region Stockholm anser det oklart vem som definierar vilka typer av system som kommer att omfattas av kategorin. Dessutom anser Region Stockholm att det behöver förtydligas hur och av vem uppföljning ska ske avseende den tekniska dokumentation som krävs innan ett AI-system av kategorin "high risk" tillgängliggörs på marknaden.

Förslaget innehåller skrivningar om att en gemensam normativ standard ska etableras för att säkerställa en konsekvent och hög skyddsnivå för allmänhetens intressen när det gäller hälsa, säkerhet och grundläggande rättigheter. Region Stockholm konstaterar att det inte framgår hur EU-kommissionen definierar denna standard samt att det saknas information om hur standarden ska följas upp.

Etiska aspekter avseende AI:s påverkan på medborgare

Användandet av AI-system, framförallt i det offentliga rummet, påverkar medborgare i stor utsträckning. Region Stockholm anser att en etisk diskussion bör föras om förutsättningarna för AI-system, särskilt AI-system som förekommer i det offentliga rummet, och att det bör förtydligas vem som ansvarar för att beskriva vilka typer av algoritmer och liknande som ligger bakom AI-systemen, samt på vilket sätt och under vilka förutsättningar dessa får nyttjas. Region Stockholm rekommenderar att någon form av proaktiv och förberedande information delges medborgare, givet att datainsamling i vissa fall kan ses som ett intrång i privatliv och en kränkning av grundläggande rättigheter.

Kategorisering av "high risk" AI-system

Region Stockholm konstaterar att det föreslagna regelverket för AI-system som faller under kategorin "high risk" är omfattande och komplext, men stödjer inriktningen att ett tydligt regelverk krävs för att säkerställa grundläggande rättigheter hos användarna av AI-system. Region Stockholm anser det dock önskvärt med ytterligare utredningar som tydliggör påverkan och förutsättningar specifikt för offentlig sektor, givet att ett flertal villkor särskilt kommer att påverka offentlig sektor som användare av AI-system.

Nyttjande av europeiska molntjänster för utveckling av AI

Utvecklingen av AI-system kräver en fortsatt stark teknisk vidareutveckling och förslaget uppmuntrar till nya tekniska innovationer och att test sker av nya idéer. Den teknik som främst används, och som Region Stockholm ser kommer att vara avgörande för snabb teknisk utveckling av AI-system, är olika typer av molntjänster. Givet att den publika molntjänstemarknaden idag domineras av amerikanska företag, undrar Region Stockholm om den kommande AI-act kommer att uppmuntra och underlätta för utvecklingen av europeiska molntjänster för att testa och utveckla AI-system och AI-efterlevnad?

Eventuell regelkonflikt med dataskyddsförordningen

Region Stockholm uppfattar att förslaget ålägger en tillhandahållare av AI-system ett antal skyldigheter som enligt dataskyddsförordningen istället åläggs beställaren och nyttjaren av dessa AI-system. Region Stockholm uppfattar att ett flertal av de krav som enligt dataskyddsförordningen ställs på personuppgiftsansvarige, i förslaget till AI-act istället ställs på tillhandahållaren, tillika personuppgiftsbiträdet. Det finns därmed en risk för eventuell regelkonflikt mellan dessa två EU-förordningar, vilket kan skapa osäkerhet i den praktiska tillämpningen.

Förslaget innehåller inrättandet av en ny europeisk byrå för AI, European Artificial Intelligence Board (EAIB), vilken kommer att existera parallellt med Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB). Om en aktör bryter mot det nu aktuella förslagets skyldigheter kommer sannolikt samma agerande leda till en överträdelse mot dataskyddsförordningen. Givet att förutsägbarhet är en grundpelare inom EU-rätten och det inte får finnas oklarhet om vilket regelverk som ska tillämpas när och vilka konsekvenserna skulle bli vid en eventuell överträdelse av ett regelverk, anser Region Stockholm att nedan behöver förtydligas:

- vilken reglering som ska ha företräde i fall av undvikande av dubbla och/eller motstridiga tillsynsförfaranden och sanktioner,
- hur de nationella tillsynsmyndigheterna ska förhålla sig till varandra,
- tänkt ansvarsfördelning mellan EDPB och EAIB.

Förslagets legitimitet

Förslagets kärndelar är bland annat högriskkatalogen och krav på skyldigheter för respektive aktörer. I förslaget anförs att dessa delar ska kunna ändras genom delegerade akter över tid. Region Stockholm ifrågasätter om det är rättsligt möjligt att genom delegerade akter - EU-kommissionens genomförandebeslut - ändra en EU-förordning. Delegerade

YTTRANDE
2021-06-22Diarienummer
RS 2021-0492

akter brukar komplettera och precisera en EU-reglering, inte ändra den i grunden. Det bör utredas närmare vilka frågor avseende AI som lämpar sig för reglering på EU-förordningsnivå respektive annan regleringsnivå.

Hans-Erik Malmros
Tf regiondirektör

Susanne Bayard
It-direktör

Godkänd av Hans-Erik Malmros, 2021-06-22